

Av. ELİF KAÇAR
Türk P&I Hasar Departmanı - Yönetmen

Covid 19'un Küresel Sözleşmelere Etkisi

Küresel Covid-19'un salgını nedeniyle birçok iş insanı, bu durumun mevcut sözleşmeler üzerindeki hukuki sonuçları ve ticari etkisi konusunda endişe duymaktadır. Karşılaşılabilecek esas soru, "mücbir sebep" ve "imkânsızlık" durumlarının tanımlanması ve tatbiki olacaktır.

Bu koşullar altında, tanımlama ve yorumlamaların netliği şüphesiz çok önemli olacaktır.

İşbu makale, muhtelif charter partilerdeki istisna maddeleri üzerinden yasal haklarınızı korumanızı sağlamak için sizlere bir fikir vermek amacıyla hazırlanmıştır.

Denizcilikle ilgili birçok uyuşmazlığın İngiliz hukukuna göre çözümlendiği ve yorumlanması gerektiği göz önünde bulundurularak BIMCO'nun tavsiyelerini temel aldık.

İngiliz Hukuku kapsamındaki mücbir sebep hükümleri açısından, "Mücbir Sebep" in ilgili sözleşmede açıkça tanımlanması şartıyla kabul edilebileceği bilinmektedir. Bu nedenle donatanların, taşıma sözleşmelerini yeniden kontrol etmeleri ve "BIMCO Sefer Charter Partilere Yönelik Enfeksiyon Oluşturan ve Bulaşıcı Hastalık Klozu 2015'i" ve "Zaman Sınırlı Charter Partilere Yönelik Enfeksiyon Oluşturan ve Bulaşıcı Hastalık Klozu 2015'i" charter partilere dahil etmeleri şiddetle tavsiye edilmektedir. Aksi takdirde, sözleşmenin ifasını engelleyen öngörülemez olaylar olmasına rağmen, sözleşme yükümlülükleri otomatik olarak sona erdirilemeyecektir. Başka bir deyişle, "mücbir sebep" yalnızca zarar gören tarafça ancak buna açıkça izin verilmesi halinde hüküm ifade edecek olup, uygulanması sadece sözleşmede açıkça tanımlanan şekliyle sınırlı olacaktır.

Türk Hukukuna baktığımızda, ancak ifanın imkânsız olduğunun ispatlanabildiği hallerde, sözleşmedeki edim yükümlülüğünden kaçınılabileceğini gözlemliyoruz. Türk kanunlarının herhangi birinde "Mücbir Sebep" tanımı mevcut değildir, bu terim yargıtay tarafından ortaya koyulan emsal kararlar ve doktrin gibi diğer hu-

kuki kaynaklar temel alınarak tanımlanır ve uygulanır. Türk Borçlar Kanunu, sözleşmede açıkça kararlaştırılmadıkça, fesih hükümleri haricinde yükümlülükten otomatik olarak kurtulmaya değil, koşulların yeni duruma uyacak şekilde mahkeme huzurunda revize edilmesine izin vermektedir. Dolayısıyla, bir kez daha, sözleşme sürelerinin revize edilmesinin, bu dönemde karşılaşılabilecek yasal zorlukları önlemenin anahtarı olduğunu vurgulamaktayız.

Son olarak, bu konuyu P&I teminatı kapsamında değerlendirmek gerekirse, pek çok P&I kurallarında karantina ve dezenfeksiyon masrafları dahil olmak üzere gemide bulaşıcı bir hastalığın ortaya çıkmasının doğrudan bir sonucu olarak maruz kalan masraflar kapsam dahiline alınmaktadır ancak, geminin kiraya verildiği tarihten veya sigortalının veya geminin sigortacının talimatıyla geminin karantinaya alınacağının bildirildiği veya sigortacıya göre öngörülebildiği bir limana gitmesi halinde herhangi bir teminat sağlanmayacaktır. Basiretli ve iyi niyetle hareket eden donatanın uygun şartlarda her zaman ilgili risklere karşı teminat altında olacağı iyi bilinmelidir. Bununla birlikte rotanın riskli/ karantinaya konu limanlara doğru çevrilmesi halinde, donatanın gerekli tedbirleri almaması ve bildirimlerin zamanında yapılmaması halinde, geçerli herhangi bir kanun veya P&I teminatı koruma sağlamayacaktır.

Emniyetli seferler dileriz!